

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

135. Fames petis, praedones, Sinas populantur conversiones locupletant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

bere cernerent, cui se ferendo sentirent impares, & qui ab ea in pristina vitia vel ciuratos errores deficerent, terribilibus exemplis id luere. Pagis nihilominus quibusdam tentata est grauius generositas Christiana, Chegæ bonorum spoliatione, ruina domorum, probrofo iugi supplicio nudis ad vrentes solis radios capitibus, populo insultante, obtendat vobis umbellam nubeculæ vester Deus, si cœli est Dominus. Quibus hilares Christiani, remissionem coquentium radiorum, & perpeffionum breuium æternum & beatum finem aiebant se lætis oculis in cœlo spectare; Chemuam maluit totus Christianorum cœtus deserere, vita dumtaxat salua, & suspensis de collo filioliis, quàm vnus è Reginis statuum venerari quæ ædificato sibi templo illic volebat adorari. Alibi Paulam fortem heroinam, adstrictis in digitos suspensam fidiculis, inter plebis insanæ ludibria, & cruciatus manuum tamdiu tenuere, dùm de reuellenda ex eius animo Christi fide vndique desperassent. Virgines à procis potentibus in secundarias vxores inuitatæ, stricto gladio maluerunt, quàm nefariis nuptiis ceruices subdere; nihilque in illa Christianitate mirabilius stupebant ethnici, prærogatio castimonie splendore, quo adolescentes ætate, ac viribus feruidi, etiam humana ignorabant quæ solent inuitis interdum contingere. Virginitatis votum quod paucis & diu probatis dabatur edere, complures flagitabant. Viduæ tametsi iuuenes, auersabantur secundas nuptias, nisi adigerentur ad eas necessitate insuperabili, dolebant aliæ Christi fidem sibi serius illaxisse quàm ipsæ nuberent, alioqui se iunioribus virginitatis gemmam haudquaquam inuisuras. Religione demum tanta cultodiebatur gemmæ huius nitor, vt viri feminis emptorum pretia nisi timide in manus non traderent, tati secluso quoque manum contactu, approximationem illam, Christianum haud satis decere. Atque hic mihi Tunchinensium rerum finis; in quibus operarios omitto septem, præcedentium laboribus, & pretiosis ærumnis successuros, octauus hoc anno moriens Iosephus Maurus Daleisiqua Genuensis, quas sui fecerat præclaras expectationes Tunchinensi Ecclesiæ abstulit; cui Christianissimum plus mille seu pagis siue oppidum consitum & suis coalitum, & coherentem radicibus gratulor; vbi præter dæmonum cultum, & quam secum is infert colluisionem omnium scelerum ante annos tredecim nihil erat, de Deo, salute, & anima nihil. Gratulor trecentas quadraginta ædes Deo sacras, eiusque cultui, & fidelium vsui constructas, gratulor denique Christianorum millia nonaginta tria, qui postremis ab hinc viginti annis, nostrorum industria laboribus & patientia ad trecenta quinquaginta millia pertigere.

134.
Castit. pretium apud ethn.

135.
Fames petis, prædones, Sines populantur conuersiones locupletant.

Hoc eodem Sinas anno 1640. non vastauit clades quæ illos terruerat. Fochiensis Prouinciæ Dux quidam bello clarus & fortis, proffigatum ex parte in fines suos Tartarum retrusit, verum bello quouis immatior, & lamentabilior strages triplex à fame, peste, & prædonibus imperium prostravit. Depopulata est aquilonares eius Prouincias fames, nullis

nullis vnquam seculis audita vel lecta; non parcebant infantibus matres, Futradus, Prouincialis vices illic agens dùm Pechino redit, vidit quotidie viginti hominum aut viginti quinque cadauera, per vias publicas à famelicis laniari, & crudis carnibus vorari. Nec famis rabies efflandi spiritus moras miseris indulgebat; moribundis, & abiectis iniiciebantur minus, & cultri adhuc spirantibus. Etiam Pechini, vbi publicè in macello humanis carnibus pretium ponebatur, quem horior huius cibi, morte grauius ab eo auertebat, ferro, venano, aut laqueo, absoluebat sese; tamen Pestis excepit eiusmodi vrbis vnius porta vna, (est autem Regnum, si vsquam aliud orbe toto, ciuitatibus confertum) efferrentur bimestri spatio septemdecim cadauerum millia suis conditoriis decenter composita; cæterorum verò quibus arcæ deerant sepulchrales multitudo innumerabilis, confusis partim faneribus in fossas proiecti plebeiis communes, aut fluminum alueis conditi. Tertia Sinis calamitas ab exercitibus prædonum illata est, nec enim iam manipulatim, per phalanges vexabant imperium, sed iustos ductabant exercitus suis distinctos Imperatoribus & signis, præ quibus mite videri poterat quicquid incendiornm cædium, Tartarorum edebat crudelitas. Suorum atramen suspectæ fidei, eorum expugnationem prudenter committere nequaquam Rex poterat, quòd in hostis conspectu, eum explicari cœpissent in ordines, occisis repente ducibus in latronum copias transirent, & nouum latronum conflarent exercitum. Hoc rerum statu tam lachrimabili & in ruinam prono fuit nihilominus Deo singulariter fauente, propagatio fidei, si vnquam, felix; Societatis nostræ gratia apud Regem mira; Regis in Deum veneratio nunquam maior. Septingentos imprimis Sambiasius Nanchini, Hoaingani, & Ciancij vrbibus baptismo iustravit; Stephanus Faber, & Ignatius de Costa quingentos supra mille in Prouincia Scensiana; variis excursionibus Brancatius, & Granina mille ducentos quadraginta quatuor; Nimpi Montetus quingentos sexaginta. De cætu illo admodum numerofo quem in Prouincia Honana, Figheredus Christo collegerat, vix ei decem calamitas publica reliquit superstites, ipse fame tantum non periit. Fortunauit Deus Buglij sementem nouam in Prouincia Saciuensi; Longobardi non item in Sciantunensi quod impetrabiles in eam aditus atrocina fecissent, ex quo præterea euenit, vt missionum omnium iniri non potuerit prouentus certior, quibus nostri operam dederunt. Patrum deinde gratia apud Regem, existimatio Christianorum rerum, & veneratio eiusmodi fuit, vt toto imperio prædicaretur verè Christianus, etsi nondum aperte id profiteretur. Ortum habuit ea res ex fortuito aspectu pithaulici organi quod eius auo Vanlieo dederat Riccius ante annos vndequadraginta; cepit Regem cupido eius audiendi, & intelligendi adpictam illi Epigraphem *cantate Dominum cantum nouum*. Deferri mandat ad Patrem Scial, qui organi fides ad concentum suum reduceret, & inscriptum, ei elogium Sinensi

T T t

135.
Regis erga
PP. & legem
Christi. affe-
ctus.